

Polski

Schloß Schönbrunn

Komnaty reprezentacyjne na I piętrze

Już w XVII wieku w tym oto miejscu stał myśliwski zamek Habsburgów, który został zniszczony w 1683 r. podczas drugiego oblężenia Wiednia przez Turków. Po zwycięstwie nad Osmanami cesarz Leopold I zlecił austriackiemu barokowemu architektowi Fischerowi von Erlach budowę zamku myśliwskiego, z którego cesarski dwór korzystał podczas letnich łowów. Pół wieku później, na zlecenie Marii Teresy, która postanowiła uczynić z Schönbrunnu swoją oficjalną letnią rezydencję, nadworny architekt Nicolaus Pacassi dokonał przebudowy zamku w stylu rokoko. Wraz z dworem, liczącym ponad tysiąc pięćset osób władczyni spędzała tu letnie miesiące. Członkowie cesarskiej rodziny wnosili osobisty wkład w wyposażenie i wystrój komnat. Dzięki temu pałac nadal oddycha oryginalną atmosferą minionych wieków i plastycznie opowiada o tym, jak zamieszkiwali Habsburgowie i jak wyglądało ich codzienne życie.

Również następcy Marii Teresy pozostawili tu swoje ślady, przede wszystkim jej praprawnuk cesarz Franciszek Józef, który w tym pałacu przyszedł na świat i również tutaj zmarł w 1916 r., po sześćdziesięciu ośmiu latach panowania. Po wejściu na pierwsze piętro proszę skierować się w prawo do tzw. pokoju rybiego szkieletu.

Wystrój komnaty cesarskiej

Z okna po lewej stronie zobaczą Państwo wielki dziedziniec cesarski, należący obecnie do pałacowego „Muzeum dla dzieci”, w którym najmłodszym zwiedzającym prezentowane jest codzienne życie na cesarskim dworze, Ponadto dzieci mają okazję do przymierzenia historycznych kostiumów i wypróbowania interaktywnych zabaw.

Wystrój komnaty cesarskiej

Przez otwarte drzwi po prawej stronie mogą Państwo zajrzeć do pokoju adiutanta cesarza. Głównym zadaniem adiutanta było bezwzględne przekazywanie cesarzowi wiadomości o wydarzeniach wojskowych i prawdopodobnie dlatego ulokowano go w bezpośrednim sąsiedztwie cesarza.

Wystrój komnaty cesarskiej

Pokój gwardzistów

Pomieszczenie nr 1

Tutaj znajdował się posterunek gwardii przybocznej cesarza Franciszka Józefa, która strzegła wejścia do prywatnych apartamentów cesarza. Po prawej stronie widzą Państwo fajansowy piec, jeden z wielu, którymi ogrzewano pałac. Aby nie zakłócać spokoju cesarskiej rodziny i nie zanieczyszczać komnat, służba wkładała opał tylnimi drzwiczkami pieca, wychodzącymi na specjalny korytarz, znajdujący się za ścianami pokoi i przebiegający przez cały pałac. Początkowo piece opalano drewnem, zaś w XIX wieku zainstalowano system ogrzewania gorącym powietrzem, którego używano do 1992 roku.

Wystrój komnaty cesarskiej

Pokój bilardowy

Pomieszczenie nr 2

Ten pokój służył jako poczekalnia dla poddanych, którzy przybywali na audiencji do Franciszka Józefa, które odbywały się dwa razy w tygodniu. Stół bilardowy należał już do dziadka Franciszka Józefa, cesarza Franciszka III/I. W wolnych chwilach oficerowie z otoczenia cesarza chętnie grali tu w bilard. Na ścianach widzą Państwo trzy duże obrazy. Na środkowym przedstawiono scenę ustanowienia Orderu Marii Teresy w 1758 roku. W historii cesarstwa był to pierwszy order, który przyznawano za szczególne zasługi. Należał on do najwyższych odznaczeń, nadawanych przez Habsburgów. Dwa pozostałe obrazy powstały z okazji setnej rocznicy ustanowienia tego orderu - Franciszek Józef wydał wówczas wspaniałą uctwę w Wielkiej Galerii pałacu oraz przyjęcie w pałacowym parku.

Wystrój komnaty cesarskiej

Pokój orzechowy

Pomieszczenie nr 3

Nazwa pokoju pochodzi od kosztownej boazerii z drewna orzechowego, ozdobionej pozłacanymi detalami. Do oryginalnego rokokowego wyposażenia z epoki Marii Teresy należą także pozłacane stoliki przyścienne. Żyrandol wykonano w XIX wieku.

W tym pokoju Franciszek Józef przyjmował na audiencjach poddanych, którzy przybywali do cesarza z różnych powodów: aby podziękować za

otrzymane odznaczenie, zwrócić się bezpośrednio do cesarza z prośbą albo osobiście przedstawić się cesarzowi po otrzymaniu oficjalnego stanowiska. Franciszek Józef przyjmował podczas jednego przedpołudnia nawet do stu osób i był znany ze wspaniałej pamięci osobowej - cesarz nigdy nie zapomniał nazwiska lub twarzy osoby, którą już kiedyś widział. Lekkie skinienie głową przez monarchę było znakiem, że audiencja, trwająca z reguły zaledwie parę minut, dobiegła końca.

Wystrój komnaty cesarskiej

Gabinet Franciszka Józefa

Pomieszczenie nr 4

Franciszek Józef wstąpił na tron cesarza Austrii już w wieku 18 lat. Monarcha znany był z niezwykle pracowitości - rozpoczął dzień pracy już przed piątą rano, a cały dzień spędzał przy biurku, które widzą Państwo po prawej stronie. Tutaj cesarz zagłębiał się w urzędowe akta i tutaj też podawano mu śniadania i kolacje. Tak więc życie pierwszego urzędnika monarchii wpływało przede wszystkim przy tym biurku. Cesarz nie przywiązywał dużej wagi do kosztownego wystroju swoich prywatnych pokoi. Wystarczyły mu prywatne obrazy, rodzinne fotografie i podarunki od dzieci i wnuków.

Jeden z dwóch wielkich portretów przedstawia Franciszka Józefa w wieku 33 lat, natomiast na drugim widzimy jego małżonkę, cesarzową Elżbietę, owianą nimbem mitu legendarną „Sisi”.

Wystrój komnaty cesarskiej

Sypialnia Franciszka Józefa

Pomieszczenie nr 5

Dzień cesarza, przebiegający według dokładnie ustalonego planu, rozpoczął się już o czwartej rano. Po porannej toalecie - cesarz mył się zimną wodą - monarcha, który był głęboko wierzącym katolikiem, odmawiał poranną modlitwę klęcząc na klęczniku, który widzą Państwo po lewej stronie łóżka. To żelazne łóżko jest imponującym świadectwem prostego, wręcz spartańskiego życia tego austriackiego cesarza.

W tym łóżku zmarł Franciszek Józef po 68 latach panowania w 1916 roku, w środku zamętu I wojny światowej. Obraz na sztalugach pokazuje cesarza na łożu śmierci. Franciszek Józef był człowiekiem ciężko doświadczonym przez los: jego pierwsza córka zmarła w wieku dwóch lat, brat Maksymilian, cesarz Meksyku, został rozstrzelany przez rewolucjonistów, jedyny syn Rudolf popełnił samobójstwo, a cesarzową Elżbietę zasztyletował włoski anarchista. Przy wyjściu po lewej stronie znajduje się cesarska toaleta. Zainstalowano ją dla Franciszka Józefa w 1899 roku, wzorując się na angielskich przykładach.

Wystrój komnaty cesarskiej

Trzy kolejne małe pokoje były częścią prywatnych apartamentów cesarzowej Elżbiety. W tzw. gabinecie schodowym cesarzowa Elżbieta pisała listy, dzienniki i wiersze. Kręte schody, zlikwidowane po upadku monarchii, prowadziły do prywatnych pokoi cesarzowej, znajdujących się na parterze pałacu.

Wystrój komnaty cesarskiej

W pokoju do toalety cesarzowa poświęcała wiele czasu pielęgnacji urody i gimnastyce.

Wystrój komnaty cesarskiej

Elżbietę zaliczano do najpiękniejszych kobiet tamtej epoki, czego cesarzowa była oczywiście świadoma. Rytm jej dnia wyznaczała pielęgnacja urody i sport w celu zachowania smukłej sylwetki, a pielęgnacja jej wspaniałych, sięgających do ziemi włosów trwała parę godzin dziennie. Po przejściu przez te trzy pomieszczenia znajdują się Państwo w pomieszczeniu numer 9, w sypialni małżeńskiej cesarza Franciszka Józefa i Elżbiety.

Wystrój komnaty cesarskiej

Sypialnia małżeńska

Pomieszczenie nr 9

W 1854 roku Franciszek Józef poślubił swoją kuzynkę Elżbietę, która wtedy miała niespełna szesnaście lat. Sypialnię małżeńską urządzono specjalnie dla młodej pary z okazji ślubu. Franciszek Józef przez całe życie ubóstwiał żonę, wątpliwym jest natomiast, czy jego uczucia odwzajemniane były w równej mierze. Elżbieta od samego początku odrzucała sztywny dworski ceremoniał. Z upływem lat stała się pewną siebie kobietą, która wiodła niezależne życie, odbywając długie podróże i tylko sporadycznie pokazując się w Wiedniu. We wrześniu 1898 roku podczas pobytu cesarzowej w Genewie włoski anarchista Luigi Luccheni zasztyletował Elżbietę, mającą wówczas 61 lat.

Wystrój komnaty cesarskiej

Salon cesarzowej

Pomieszczenie nr 10

W salonie Elżbiety, w którym cesarzowa przyjmowała gości, charakter wnętrza zdominowany jest przez złocisto-białą boazerię, jasne jedwabne

obicia ścian oraz przepiękne meble w stylu neorokoko.

Zegar stojący przed wielkim zwierciadłem posiada z tyłu cyferblat z cyframi wykonanymi w piśmie lustrzanym, a więc czas można odczytać wyłącznie w lustrzanym odbiciu..

Godne obejrzenia są osiemnastowieczne pastelowe portrety dzieci Marii Teresy, wykonane przez znanych malarzy, wśród których był także genewski artysta Liotard, szczególnie ceniony przez cesarzową. Po lewej stronie pieca wisi portret najmłodszej córki Marii Teresy, Marii Antoniny w stroju myśliwskim. W 1770 r., w wieku piętnastu lat, wydano ją za mąż za późniejszego króla Francji Ludwika XVI, a celem tego mariażu było zakończenie wielowiekowych sporów pomiędzy Francją a dynastią Habsburgów. Maria Antonina została ścięta na gilotynie w 1793 roku podczas rewolucji francuskiej.

Wystrój komnaty cesarskiej

Pokój Marii Antoniny

Pomieszczenie nr 11

Pokój ten służył cesarskiej rodzinie jako jadalnia. Podczas rodzinnych kolacji obowiązywał surowy dworski ceremoniał. Stół był zawsze odświętnie przystrojony. Pośrodku ustawiano złote patery, udekorowane kwiatami, owocami i słodyczami. Podczas oficjalnych kolacji podawano dania kuchni francuskiej, natomiast przy rodzinnych kolacjach Franciszek Józef preferował potrawy kuchni wiedeńskiej jak panierowany kotlet cielęcy, gulasz wołowy, gotowaną wołowinę w plastrach (Tafelspitz) lub słynny omlet cesarski. Potrawy przenoszono z kuchni do poszczególnych pokoi w ogrzewanych pojemnikach, dzięki czemu zawsze trafiały one na stół ciepłe i świeże. W sąsiadującym z jadalnią pomieszczeniu utrzymywano odpowiednią temperaturę dań stosując podgrzewacze węglowe, które w późniejszych latach zastąpiono gazowymi. Cesarz zajmował honorowe miejsce pośrodku stołu, na przeciwko siadała cesarzowa, jeżeli w ogóle zjawiła się na kolacji. Chęć zachować szczupłą sylwetkę, Elżbieta często praktykowała głodówki, co było powodem jej rzadkiej obecności przy wspólnych posiłkach. Rodzinne kolacje rozpoczynały się zazwyczaj o szóstej wieczorem i składały się z trzech do sześciu dań.

Wystrój komnaty cesarskiej

Zastawa stołowa znajdująca się na tym stole, nakrytym wiernie według oryginalnych historycznych przekazów, jest depozytem cesarkich zbiorów sreber stołowych, znajdujących się w wiedeńskim Hofburgu. Można tam zobaczyć wiele cennych przedmiotów z porcelany i srebra, a także złote sztucce, które należały do Marii Teresy, prywatną zastawę cesarzowej Elżbiety oraz wiele innych kosztowności.

Wystrój komnaty cesarskiej

Pokój dziecięcy

Pomieszczenie nr 12

Pokój dziecięcy ozdobiony jest portretami córek Marii Teresy. Z racji politycznych większość córek monarchini wydano za mąż już w wieku nastoletnim.

Po lewej stronie, tuż obok drzwi, wisi portret Marii Krystyny, ukochanej córki Marii Teresy, jedynej, której pozwolono na wybór męża z miłości. Poślubiła księcia Alberta sasko-cieszyńskiego, założyciela zbiorów Albertina. W rogu pokoju widzą Państwo przez uchylone drzwi zainstalowaną w 1917 roku łazienkę, której używała ostatnia cesarzowa z dynastii Habsburgów, Zita. Przed opuszczeniem tego pomieszczenia proszę jeszcze zwrócić uwagę na wnętrze gabinetu śniadaniowego. Ściany ozdobione są medalionami z haftami, wykonanymi przez Elżbietę Krystynę, matkę Marii Teresy.

Wystrój komnaty cesarskiej

Salon złoty

Pomieszczenie nr 14

Złoty salon otwiera ciąg apartamentów znajdujących się po stronie pałacowego ogrodu. Godne uwagi są tu pastele znanego nam już genewskiego malarza Liotarda, przedstawiające w nadzwyczaj realistyczny sposób dzieci mieszczan. Wizerunki te są przeciwieństwem typowych dworskich portretów dzieci cesarzowej Marii Teresy, które zobaczą Państwo między innymi w następnym pokoju. Tam znajduje się również portret Marii Teresy w błękitnej sukni pędzla nadwornego malarza Martina van Meytensa.

Wystrój komnaty cesarskiej

Salon lustrzany

Pomieszczenie nr 16

Za czasów Marii Teresy w salonie lustrzanym odbywały się uroczystości w rodzinnym gronie, między innymi kameralne koncerty. To właśnie tutaj w 1762 roku zaledwie sześćioletni Mozart zagrał po raz pierwszy przed cesarzową. W zapiskach dumnego ojca Mozarta czytamy, że po występie „Wolfi wdrapał się na kolana cesarzowej, objął ją za szyję i dał jej słodkiego buziaka.”

Pokoje Rosy

Pomieszczenia nr 17, 18, 19

Pokój ten, podobnie jak i dwa następne, zawdzięcza swoją nazwę pejzażycie Józefowi Rosie. Pierwszy obraz tuż obok drzwi wejściowych przedstawia zamek Habichtsburg w szwajcarskiej Argowii, rodowe gniazdo Habsburgów. Tutaj również widzą Państwo portret Marii Teresy pędzla nadwornego malarza Martina van Maytensa. Maria Teresa była niezwykle energiczną kobietą. Po śmierci ojca obroniła podczas tzw. austriackiej wojny sukcesyjnej habsburskie dziedzictwo, mając za przeciwnika niemalże pół Europy. To właśnie ona rządziła dziedzicznymi krajami habsburskimi, podczas gdy jej małżonek, Franciszek Stefan Lotaryński, był cesarzem Świętego Cesarstwa Rzymkiego Narodu Niemieckiego. Franciszek I Stefan poświęcał się prywatnym zainteresowaniom, naukom przyrodniczym i finansom, a politykę pozostawiał żonie.

Wystrój komnaty cesarskiej

Wielka i Mała Galeria

Pomieszczenia nr 21, 22

W Wielkiej Galerii, znajdującej się w samym sercu pałacu, cesarska rodzina wydawała bale, przyjęcia i uroczyste bankiety. Wielka Galeria o długości ponad 40 metrów i szerokości sięgającej prawie 10 metrów stanowiła idealną oprawę dla dworskich uroczystości. Kryształowe lustra, pozłacane stiuki i freski sufitowe składają się na to arcydzieło rokokowej architektury. Twórcą fresków sufitowych, gloryfikujących rządu Marii Teresy, był włoski malarz Gregorio Guglielmi Na środkowym fresku tronuje cesarska para, Franciszek Stefan i Maria Teresa, w otoczeniu personifikacji cnót władców oraz alegorii ziem koronnych monarchii. Każdy z dwóch wielkich drewnianych, pozłacanych żyrandoli mieścił po 70 świec, których płomienie rozjaśniały Wielką Galerię aż do 1901 roku, kiedy to w pałacu założono instalację elektryczną. Od czasu ogłoszenia Austrii republiką w Wielkiej Galerii odbywają się koncerty, zaś w 1961 roku to właśnie tutaj miało miejsce legendarne spotkanie prezydenta USA Johna F. Kennedy’ego z Nikitą Chruszczowem.

Sąsiednia Mała Galeria położona jest po stronie pałacowego ogrodu. Z Małej Galerii, w której obchodzono imieniny i urodziny członków cesarskiej rodziny, roztacza się wspaniały widok na pałacowy park i pawilon Gloriette, wzniesiony na przeciwległym wzgórzu jeszcze za panowania Marii Teresy. Podczas ostatnich prac restauratorskich Małej Galerii przywrócono polerowaną białą boazerię, która zdobiła tę salę w XIX wieku.

Wystrój komnaty cesarskiej

Chińskie gabinety: okrągły i owalny

Pomieszczenia nr 23, 24

Po bokach Małej Galerii widzą Państwo dwa chińskie gabinety: po lewej stronie owalny, po prawej - okrągły. Maria Teresa fascynowała się przedmiotami sztuki chińskiej i japońskiej, hołdując powszechnej wówczas modzie na dalekowschodnie kosztowności. W obu gabinetach ściany pokrywa biała drewniana boazeria, inkrustowana drogocennymi płytkami z laki w pozłacanych ramach, z których niejako wyrastają małe stoliki przyścienne, konsole, na których stoją przedmioty z niebiesko-białej porcelany. Godnymi uwagi są także parkiety z kunsztownymi intarsjami. Oba gabinety służyły jako pokoje do gier towarzyskich oraz były także miejscem dworskich narad. W okrągłym gabinecie Maria Teresa konferowała potajemnie ze swoim kanclerzem, księciem Kaunitzem.

Wystrój komnaty cesarskiej

Pokój karuzeli

Pomieszczenie nr 25

Pokój karuzeli zawdzięcza swoją nazwę wielkiemu olejnemu obrazowi, wiszącemu po lewej stronie. Obraz ten przedstawia karuzelę dam, rodzaj barokowego turnieju, podczas którego panowie powozili małymi kolaskami, a siedzące w nich damy musiały wykazać się zręcznością. Taką dworską zabawę Maria Teresa urządziła w 1743 roku w Zimowej Szkole Jazdy Konnej w Hofburgu na cześć odbicia Pragi z rąk wrogich wojsk podczas austriackiej wojny sukcesyjnej. W budynku Zimowej Szkoły Jazdy Konnej, zwanej obecnie Hiszpańską Dworską Szkołą Jazdy Konnej, odbywają się także i dziś pokazy umiejętności ogierów lipicanów. Pośrodku wspomnianego obrazu widzimy Marię Teresę dosiadającą białego ogiera lipiańskiego prowadzącą kadryl konny na czele dam dworu. Z lewej strony pokoju widzą Państwo portret Karola VI, ojca cesarzowej, w kosztownej hiszpańskiej szacie.

Sala ceremonialna

Pomieszczenie nr 26

Za czasów Marii Teresy w sali ceremonialnej urządzano kameralne rodzinne uroczystości jak chrzty czy śluby. Zdobiący tę salę cykl malowideł przedstawia uroczystości zaślubin najstarszego syna Marii Teresy i jednocześnie następcy tronu Józefa z pochodzącą z rodu Burbonów parmeńską księżniczką Izabelą. Do tego cyklu obrazów włączono także niemal najbardziej znany portret monarchini, na którym „pierwsza dama Europy” nosi kosztowną suknię z brabanckich koronek klockowych. Natomiast największe malowidło w tej sali przedstawia uroczysty wjazd Izabeli jako panny młodej ze świtą złożoną z 98 powozów, a wszystkich obecnych gości czyli całą europejską arystokrację można rozpoznać po herbach rodowych umieszczonych na poszczególnych kolasach.

Tutaj kończy się trasa zwiedzania pod nazwą **Imperial tour**.

Jest to ostatnia sala na wybranej przez Państwa trasie zwiedzania. Dziękujemy Państwu za wizytę w pałacu i zapraszamy również do zwiedzenia Zbiorów Dworskich Mebli i Inwentarza (Hofmobiliendepot) w Wiedeńskim Muzeum Mebli, do odwiedzenia apartamentów cesarskich i muzeum cesarzowej Sisi oraz zbiorów cesarskich sreber (Silberkammer) w wiedeńskim Hofburgu. Więcej informacji o tych muzeach otrzymają Państwo w naszym punkcie informacyjnym.

Do widzenia!

Proszę pokazać personelowi bilet, upoważniający do kontynuowania długiej trasy zwiedzania „Grand Tour”.

Obrazy wiszące na ścianie po prawej stronie pokazują odświętnie nakryty stół dworski i uroczystą kolację w salach reprezentacyjnych Hofburgu, vis-à-vis widzimy zaślubiny Józefa i Izabeli w wiedeńskim kościele augustianów oraz wieczór operowy w Wielkiej Sali Redutowej w Hofburgu. Malowidła te fascynują przede wszystkim wiernym oddaniem szczegółów budowli, osób i ich strojów, aż po detale zastawy stołowej.

Na obrazie znajdującym się przy wyjściu z sali ceremonialnej odkryją Państwo jeszcze jeden wyjątkowy szczegół. Chłopczyk, którego Państwo tam widzą, to mały Mozart, który jednak był nieobecny na tych uroczystościach, ponieważ w 1760 roku, kiedy odbył się ten słynny ślub, Wolfgang miał zaledwie cztery lata, a jego rodzina mieszkała w Salzburgu. Prace nad ukończeniem tego cyklu malowideł trwały jednak parę dobrych lat, a w tym czasie Mozart awansował do rangi podziwianego w całej Europie muzyka, stąd też - wbrew faktom historycznym - uwieczniono go jako dziecko na tym obrazie, składając tym samym hołd jego geniuszowi.

Niebieski salon chiński

Pomieszczenie numer 28

Niebieski salon chiński zdobią ręcznie malowane tapety z papieru ryżowego, wykonane w XVIII wieku.Na początku XIX wieku tymi tapetami pokryto ściany tego pokoju, gdzie do dziś można je podziwiać Obecnie znajdują się Państwo w pomieszczeniach o wielkim znaczeniu historycznym. To właśnie w tym salonie prowadzono pertraktacje z ostatnim cesarzem Austrii, Karolem I, zakończone podpisaniem przez niego rezygnacji ze sprawowania rządów 11 listopada 1918 roku. Dzień później proklamowano Republikę Austrii i tym samym przypięczętowano koniec panowania Habsburgów, trwającego nieprzerwanie przez sześćset lat. Karol nie zamierzał jednak abdykować, czego konsekwencją było opuszczenie przez niego wraz z całą rodziną Austrii i udanie się na emigrację. Zmarł w 1922 roku w wieku zaledwie trzydziestu pięciu lat na Maderze, natomiast jego małżonka Zita zmarła dopiero w 1989 roku i została uroczysście pochowana jako ostatnia austriacka cesarzowa w wiedeńskiej krypcie kapucynów.

Pokój Vieux-Laque

Pomieszczenie nr 29

Po nieoczekiwanej śmierci ukochanego małżonka Franciszka Stefana w 1765 roku Maria Teresa przekształciła ten pokój w miejsce poświęcone jego pamięci. Sprowadzone z Pekinu płytki z czarnej laki osadzono w boazerii z drewna orzechowego i ozdobiono połączanymi ramami. Po śmierci męża Maria Teresa przywdziała wdowie szaty, z którymi nie rozstała się do końca życia. Po śmierci cesarzowej znaleziono w jej modlitewniku kartkę papieru, na

której Maria Teresa zapisała, ile czasu trwało jej małżeńskie szczęście. Notatka ta nie pozostawia wątpliwości, że darzyła ona męża wielką miłością. Maria Teresa zleciła także wykonanie trzech obrazów, przeznaczonych do wystroju tego miejsca pamięci. Po środku widzą Państwo portret Franciszka Stefana pędzla Pompeo Batoniego, który jest również autorem namalowanego w 1769 roku w Rzymie obrazu przedstawiającego Józefa II i jego brata Leopolda. Na stole przed stojącym z prawej strony Józefem leży egzemplarz rozprawy Monteskiusza „O duchu praw”, jednego z najważniejszych dzieł epoki oświecenia, co ma symboliczną wymowę, gdyż planom i reformatorskim poczynaniem młodego cesarza przyświecały właśnie oświeceniowe idee.

Pokój Napoleona

Pomieszczenie nr 30

Pokój Napoleona przypomina o cesarzu Francuzów, który dwa razy zdobywał Wiedeń, w 1805 i 1809 roku i właśnie w tym pokoju - dawnej sypialni Marii Teresy, rezydował. Zawarte w 1810 roku małżeństwo Napoleona z Marią Luizą, córką cesarza Franciszka II/I, wnuka Marii Teresy, miało przypieczętować pokój pomiędzy oboma władcami. Po obaleniu Napoleona Maria Luiza przejściowo powróciła wraz ze swoim synem na wiedeński dwór. Kongres wiedeński obradujący w latach 1814/15 przyznał jej księstwo Parmy pod warunkiem, że pozostawi syna, księcia Reichstadtu, w Wiedniu. Mały książe, nazywany przez Polaków i Francuzów „orlątkiem”, przez wiedeńskich dworzan zwany był po prostu „księciem Franiem” i zgodnie z wolą europejskich mocarstw miał jako syn Napoleona pozostać w cieniu wielkiej polityki i dorastać w izolacji pod opieką swojego dziadka. Zgodnie z tradycją Habsburgów wymagającą, aby każdy męski przedstawiciel tego rodu opanował rzemieślnicze umiejętności, chłopca wyuczono praktycznego zawodu, stąd też znajdujący się w tym pomieszczeniu portret pokazuje go jako małego ogrodnika. Ten jedyny łprawowity syn Napoleona Bonapartego zmarł w wieku zaledwie 21 lat na suchoty. Popiersie pokazuje młodzieńca na łożu śmierci.

Kolejny pokój (nr 31), zwany pokojem porcelanowym, przenosi nas z powrotem w czasy Marii Teresy, której pomieszczenie to służyło jako pokój zabaw i gabinet do pracy. Cały gabinet ozdobiony jest rzeźbionymi w drewnie i pomalowanymi na biało-niebiesko ramami, imitującymi porcelaną. W ramach umieszczono 213 rysunków, wykonanych niebieskim tuszem, których autorami byli Franciszek Stefan i niektóre z jego dzieci. Jedną z córek cesarza, Marię Krystynę, widzimy na porcelanowym medalionie. Była ona wielką ulubienicą cesarzowej, która tylko jej zezwoliła na małżeństwo z miłości - z księciem Albertem sasko-cieszyńskim.

Pokój milionowy

Pomieszczenie nr 32

Obecnie znajdujemy się w jednym z najkosztowniejszych pomieszczeń pałacu, w tak zwanym pokoju milionowym. Zawdzięcza on swą nazwę boazerii ściennej, wykonanej z nader rzadkiego drewna różanego, z osadzonymi w niej miniaturami z kręgu sztuki indyjsko-perskiej. Miniatury te pokazują sceny z życia prywatnego i dworskiego w czasach panowania Wielkich Mogolów w Indiach XVI i XVII wieku. Cesarska rodzina porozcinała te miniatury i skomponowała następnie rodzaj kolażu, tworząc w ten sposób nowe obrazy. Na ścianach pokoju zawieszono kryształowe zwierciadła, które wzajemnie odbijają się w sobie i w ten sposób stwarzają złudzenie nieskończonej przestrzeni.

Salon gobelinowy

Pomieszczenie nr 33

Brukselskie gobeliny z XVIII wieku zdobią nie tylko ściany tego salonu, także obicia krzesel wykonano z tych cennych tkanin. Gobeliny ścienne pokazują sceny rodzajowe na targu i w porcie, a na obiciach foteli przedstawiono dwanaście miesięcy roku oraz znaki zodiaku.

Sąsiedni **gabinet arcyksiężnej Zofii** (numer 34) należał do prywatnych apartamentów rodziców Franciszka Józefa, arcyksięcia Franciszka Karola i arcyksiężnej Zofii, zamieszkujących tutaj w XIX wieku. Ambitna Zofia nie tylko zrealizowała z powodzeniem plan osadzenia swego syna na tronie habsburskim, lecz była także jego najważniejszym politycznym doradcą, dlatego nazywano arcyksiężną „jedynym mężczyzną na wiedeńskim dworze”. Stosunek arcyksiężnej do Elżbiety, dla której była nie tylko teściową, ale również ciotką, był pełen napięć, co w efekcie w znaczny sposób uniemożliwiło cesarzowej zadamowanie się na wiedeńskim dworze. Elżbieta często narzekała na ustawiczną kontrolę i kuratelę ze strony teściowej.

Salon czerwony

Pomieszczenie nr 35

Widzą tu Państwo portrety habsburskich cesarzy, poczynając od końca XVIII wieku. Z lewej strony znajduje się obraz syna Marii Teresy, Leopolda II, następcy brata, Józefa II, obok widzimy portret syna Leopolda, Franciszka, ostatniego cesarza Świętego Cesarstwa Rzymskiego Narodu Niemieckiego. W 1806 roku, zmuszony sytuacją polityczną spowodowaną wojnami napoleońskimi, Franciszek II oficjalnie rozwiązuje Święte Cesarstwo Rzymskie i proklamuje cesarstwo Austrii, przyjmując jako pierwszy austriacki cesarz imię Franciszka I. Zgodnie z habsburską maksymą „Niech inni prowadzą wojny, ty, szczęśliwa Austrio, zawieraj związki małżeńskie”, swoją pierwszą córkę, Marię Luizę, Franciszek I wydał za Napoleona Bonapartego, drugą, Leopoldynę - za cesarza Brazylii. Portret Leopoldyny ustawiono na sztalugach. Pozostałe portrety pokazują cesarza Ferdynanda i jego małżonkę Marię Amalię. Ferdynand był najstarszym synem cesarza Franciszka, a poddani nadali mu przydomek „Dobrotliwy”, co było swoistym eufemizmem, ponieważ cierpiał on na epilepsję i był niezdolny do sprawowania rządów. W okresie panowania Ferdynanda rządy sprawował faktycznie kanclerz Metternich, zwany „woźnicą Europy”, ponieważ zręcznie i dyplomatycznie kierował przez wiele lat europejską polityką.

Pokój bogaty

Pomieszczenie nr 37

Tak zwany „Pokój bogaty” otrzymał swą nazwę od jedynego zachowanego paradnego łoża wiedeńskiego dworu. Łoże to ukończono niedługo po ślubie Marii Teresy. Znajdowało się ono pierwotnie w prywatnych komnatach cesarzowej w wiedeńskim Hofburgu. Jest ono pokryte kosztownym czerwonym aksamitem, wyhaftowanym złotem i srebrem. Całość uzupełniają częściowo zachowane, imitujące pilastry haftowane pasy aksamitu, którymi ozdabiano ściany sypialni.

Gabinet Franciszka Karola

Pomieszczenie nr 38

Pokój ten, jak i sąsiedni salon, zamieszkiwany był w XIX wieku przez arcyksięcia Franciszka Karola, ojca Franciszka Józefa. Wiszące tu obrazy przenoszą nas z powrotem w czasy panowania Marii Teresy. Na znanym zbiorowym portreicie rodzinnym pędzla Martina van Meytensa widzimy cesarską parę, Franciszka Stefana i Marię Teresę, w otoczeniu licznego potomstwa. Z tego związku urodziło się szesnaścioro dzieci - jedenaście córek i pięciu synów, ale tylko jedenaścioro osiągnęło wiek dojrzały. Brak tu dwojga dzieci, urodzonych już po namalowaniu tego obrazu, oraz trójki zmarłych wcześniej potomków. Do najważniejszych zadań pary cesarskiej należało wydanie na świat jak największej liczby następców tronu, aby zabezpieczyć przetrwanie dynastii. Po przeciwnej stronie widzą Państwo wizerunki dwóch wysoko urodzonych dam, które odegrały znaczącą rolę w życiu Marii Teresy. Po prawej stronie - portret matki cesarzowej, Elżbiety Krystyny, a po lewej - hrabiny Fuchs, wychowawczyni i późniejszej powiernicy monarchini. Z rozkazu Marii Teresy zmarłą hrabinę pochowano jako jedyną nie-Habsburżankę w krypcie kapucynów, przeznaczonej dla pochówku członków dynastii, a było to wyrazem wielkiego szacunku i przywiązania cesarzowej do tej zaufanej osoby.

Pokój myśliwski

Pomieszczenie nr 40

Habsburgowie byli namiętnymi myśliwymi - także rodzice Marii Teresy, Karol VI i jego małżonka Elżbieta Krystyna, których portrety w strojach myśliwskich znajdują się po lewej stronie. Pomiędzy nimi - wizerunek Franciszka Stefana, późniejszego męża Marii Teresy, w wieku chłopięcym. Również Franciszek Józef znany był ze swojej łowieckiej namiętności - już jako dziecko z powodzeniem polował na wróble i gołębie w pałacowym parku w Schönbrunnie. Na jednym z wiszących tu obrazów przedstawiono na drugim planie widok pałacyku myśliwskiego Schönbrunn, jaki zbudował Fischer von Erlach.

Dziękujemy Państwu za wizytę w pałacu i zapraszamy również do zwiedzenia ogrodu zoologicznego w Schönbrunnie oraz do Zbiorów Dworskich Mebli i Inwentarza (Hofmobiliendepot) w Wiedeńskim Muzeum Mebli, do odwiedzenia apartamentów cesarskich i muzeum cesarzowej Sisi oraz zbiorów cesarskich sreber (Silberkammer) w wiedeńskim Hofburgu. Więcej informacji o tych muzeach otrzymają Państwo w naszym punkcie informacyjnym.

© Schloß Schönbrunn Kultur- und Betriebsges.m.b.H. 2008

Plan pierwszego piętra głównego budynku pałacu

